

Kinek és miért fontos az eHealth?

Beszámoló a IX. Országos Egészségügyi Infokommunikációs Konferenciáról

IME eHealth Szimpozium 2. rész

Az uniós országok egészségügyi vezetőinek 2011. május 10-i budapesti miniszteri tanácskozásához, illetve az akkor megrendezésre kerülő eHealth Week rendezvényhez kapcsolódva 2011. május 10-11-én tartotta az IME és a Larix Kiadó Kft. a egészségügyi infokommunikációs szakma éves hazai seregszemléjének számító, két napos IME IX. Országos Egészségügyi Infokommunikációs Konferenciát, hagyományosan a Best Western Hungária Hotelben.

A kilencedik alkalommal megszervezett, két napos konferencia fővédnöke Szócska Miklós a NEFMI államtitkára volt. Az előadások nemcsak a hazai egészségügyi ellátó intézmények menedzsmentjének, gazdasági és informatikai vezetőinek szóltak, hanem minden olyan, az egészségpolitikával foglalkozó hazai és uniós szakembernek, akinek szakértői, illetve döntéshozói szerepe lehet az egészségügy előtt álló, alapvető változások kapcsán.

A párhuzamosan zajló eHealth Week 2011-hez kapcsolódó, két napos „IME eHealth Szimpozium” alcímet viselő konferencia előadásai napi 4-4, külön-külön önálló címet is viselő előadásblokkba csoportosítva, valamint egy-egy, sok résztvevős, nagy figyelemmel kísért „kerasztal megbeszélés” keretében hangzottak el.

A két részből álló beszámoló jelen része a rendezvény második napi eseményeit és az előadások főbb megállapításait foglalja össze.

5. ELŐADÁSBLOKK:

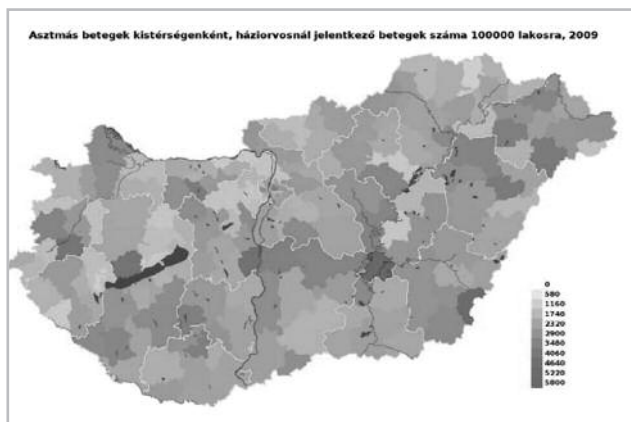
ÁGAZATI INFORMATIKA A SEMMELWEIS TERV ÉS A DIGITÁLIS MEGÚJULÁS CSELEKVÉSI TERVE TÜKRÉBEN

A konferencia második napi megnyitóját ismét prof. **Dr. Kozmann György**, az IME főszerkesztője tartotta, aki kiemelte, hogy az első napi eHealth, telemedicina és infokommunikációs K+F témákhoz jól illeszkednek a második napi, – elsősorban a gyakorlati megoldásokra fókuszáló – előadások. Király Gyula az első előadásblokk moderátora bevezetőjében hangsúlyozta az egészségügyi infokommunikációs szakma jelentőségét. Ezt támasztják alá a szekcióban, – az egészségügyi ágazatban bekövetkező reformok megvalósításának infokommunikációs vetületeit, illetve az ágazati informatika helyzetét és fejlesztési elképzeléseit bemutató – soron következő előadások.

A Semmelweis Terv prioritásának informatikai követelményeit, illetve az ágazati informatika jövőképét vázolta fel a közelmúltban megalakult új szervezet, a GYEMSZI képviselője, **Pári Mónika**. Kiemelte, hogy az ágazati adatvagyon

milyen nagy kihasználatlan kincs és ezért a Semmelweis Terv is nagy hangsúlyt helyez az egységes elvekre épülő, teljes betegút nyilvántartás bevezetésére és egy új ágazati portál kiépítésére. Bemutatta, – a tervek szerint az egyetlen hiteles forrássá váló – ágazati portál tartalmát, valamint ismertette az állampolgárok, illetve a szolgáltatók szintjén jelentkező számszerűsíthető és nem számszerűsíthető előnyöket. Végezetül kijelentette, hogy az új ágazati elképzelések szerint az eHealth többé nem gátja, hanem hídja lesz bármilyen egészségügyi infokommunikációs fejlesztési, cselekvési tervnek.

A GYEMSZI-be beolvadt ESKI képviselője, **Somogyi László** ismertette a Semmelweis Terv komponenseinek informatikai vonatkozásait. Előadásában bemutatta a progresszív ellátás-szervezés informatikai támogatását és az ágazati informatika fejlesztési irányait, valamint részletesen kitért a kapacitástérkép („Katéter és Mónika” adattárház) pilot rendszerének működésére és látványos vizuális megjelenítési lehetőségeire (1. ábra).

1. ábra
Térképi megjelenítési példa a gyakorlatban (Katéter és Mónika)
Forrás: Somogyi László – IME IX. Infokomm. Konf. előadás slide

Az ágazati informatika eredményességét, a központi intézmények együttgondolkodását, a stratégiai fejlesztési projektek előkészítését és koordinálását a 2010-ben létrehozott EIT (Egészségügyi Informatikai Tanács) fogja össze, amely egyúttal az államtitkár informatikai tanácsadó és döntés-előkészítő testülete. Somogyi László bemutatta be az EIT fókuszában lévő témaköröket, illetve az ezek között már „Katéterezett” nyilvántartásokat. Felhívta a figyelmet a megalakult, legfontosabb munkacsoportokra, azok feladataira és az elindult projektekre (pl. eTAJ rendszer és az állampolgári kártya egységes rendszerének használata, eRecept projekt, rendeletek elemzése).

Az előadás végén Somogyi László élő példákön keresztül mutatta be a kapacitástérkép („Katéter és Mónika”) pilot rend-

szerét, amely a „SIRÁK modell” keretrendszer informatikai feloldozásán alapul.

A szekció ezen két GYEMSZI-s előadásához számos kérdés, kiegészítés érkezett, majd ezt egy élénk vita követte, melyet a moderátor, Király Gyula az IME rovatvezetője vezetett.

Dr. Molnár-Gallatz Zsolt, az NFÜ (Nemzeti Fejlesztési Ügynökség) egészségügyért felelős szakterületi vezetője előadásában felvázolta az egészségügyi strukturális pályázatok (TIOP, TÁMOP) infokommunikációs vonatkozásait. Ismertette, hogy az egészségügy ágazati fejlesztését a TIOP (Társadalmi Infrastruktúra Operatív Programja) 9,3 milliárd forintos keretösszeggel és a TÁMOP (Társadalmi Megújulás Operatív Programja) 2 milliárd forintos összeggel szolgálja.

Az előadó rámutatott, hogy a TÁMOP 6.2.3-ban és a 6.2.7-ben szereplő témakörökre a költségvetésben el vannak különítve a források. A TIOP 2.3 programban szerepelnek az egészségügyi informatikai fejlesztések, melynek keretében az alábbi 3 projekt indult el:

- TIOP 2.3.1 Intézményen belüli betegazonosítási rendszerek fejlesztése.
- TIOP 2.3.2 Elektronikus közhiteles nyilvántartások és ágazati portál fejlesztése.
- TIOP 2.3.3 Térségi, funkcionálisan integrált intézményközi információs rendszerek kiépítése.

Külön-külön bemutatta ezek tartalmát, keretösszegét, a projekt gazdáját. Majd hangsúlyozta, hogy a TIOP-beli fejlesztéseket és az erre nevesített pénzügyi forrásokat az EU jóváhagyta.

„Társadalmi elfogadottság, az eHealth finanszírozási kérdése” címmel tartotta meg hézagpótló témákat elemző előadását **Dózsa Csaba** MBA egészségügyi közgazdász.

Európai felmérések szerint az e-Health a harmadik legnagyobb iparág az európai egészségügyben, ami igazolja a témakör aktualitását. Az eHealth különböző megjelenési formáit a jól ismert, hazai eVITA Platform területeken keresztül mutatta be. Tulajdonképpen minden új technológia esetében az a kérdés, hogy mit fogad el a biztosító és a politika? A szűkös források közepette milyen érvek támasztják alá az infokommunikációs fejlesztések nélkülözhetetlenségét?

Részletesen elemezte a technológia-befogadás kritériumait és a közfinanszírozás feltételeit. Ennek eredményeként kijelenthető, hogy standardizált termékekre van szükség, amelyek tartalmában és minőségében is védhetők és ellenőrizhetők. Fontos továbbá, hogy a tranzakciók, szolgáltatások kontrollálhatók legyenek. Végezetül összefoglalta az egészség gazdaságtani szempontokat és számos javaslatot tett konkrét megvalósításokra és akciótervek elindítására.

**6. ELŐADÁSBLOKK:
BETEGÚT ALAPÚ ELLÁTÁS-SZERVEZÉS
ÉS INFOKOMMUNIKÁCIÓS MEGOLDÁSOK,
GYAKORLATI TAPASZTALATOK**

A szekció első előadójaként az egészségügyi informatikában megoldandó feladatok gyakorlati szempontú megkö-

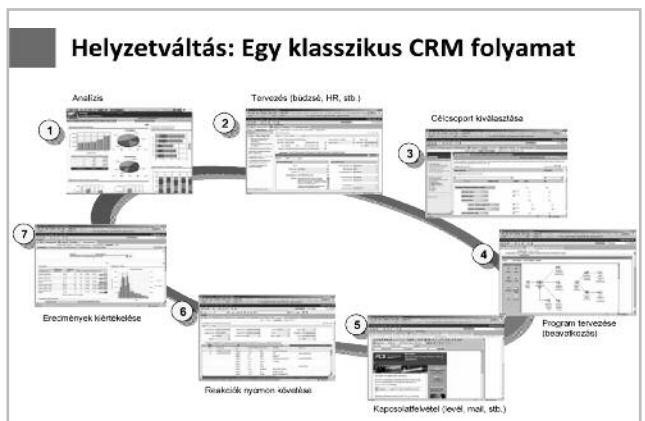
zelítéséről beszélt átfogó előadásában **Dr. Battyány István**. Részletesen ismertette a definíciókat, típusokat, hazai szabályozásokat, technikai, adatvédelmi feltételeket, valamint azokat a teleradiológiai elvárásokat, amelyek egy radiológus szakember számára fontosak. Felvetette a Szolgáltatók és a Megrendelők felelősségét, a minőségbiztosítás jelentőségét, a korszerű DICOM képkezelés elterjedésének feltételeit (pl. hálózati igények szempontjából, a munkaállomás oldaláról).

Összefoglalva kiemelte, hogy a teleradiológia értéknöve- lő szolgáltatás. Napjainkban nem a technika az elsődleges limit, hanem a

- megfelelő szakemberek hiánya,
- a jogi szabályozás hiányossága,
- a finanszírozás megoldatlansága,
- a minőségi standardok minimumának meghatározása és betartatása,
- a határon túli aktivitás jogi zavarossága,
- az eltérő követelmények.

Dr. Szathmáry Balázs, az Oracle szakértője a „Betegút menedzsment infokommunikációs eszközökkel” című prezentációjában külföldi példákon keresztül mutatta be az eHealth gyakorlati alkalmazását. A betegéletút menedzselésének fontosságát hangsúlyozva kiemelte a betegség kezelés (protokoll) és a beteg kezelés menedzselésének definíció szintű különbözőségét. Különösen a drága krónikus betegségek esetében jelentős az Oracle gyakorlatában néhány éve megjelent betegút szervezés, melynek elemei: Alkalmas betegek kiválasztása; Egészségügyi ellátás ismertetése, bemutatása; A beteg „vezetése”; Telemedicina (beteg ellátása, kezelése) – mert itt költséghatékony eljárás igénybevitelére van lehetőség.

Az új fejlesztések egy klasszikus CRM (=ügyfélkapcsolati folyamat) folyamatra építik fel a betegút szervezést (2. ábra). Az előadás végén több Oracle rendszer referenciát is bemutatott Spanyolországtól a Közel-Keleten át Amerikáig.

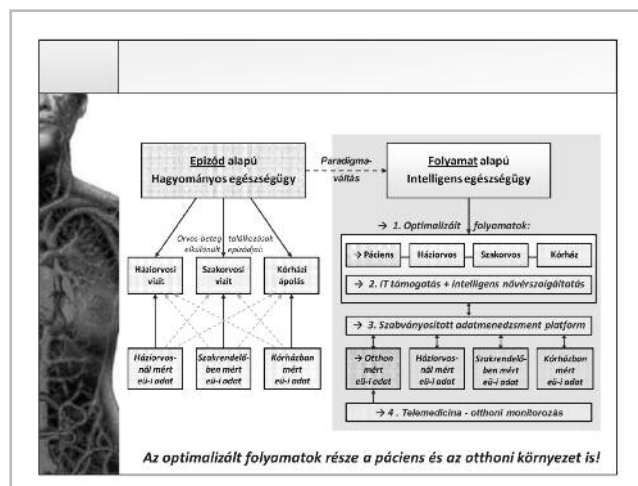

2. ábra
Betegéletút menedzsment a Health Dialog-ban
Forrás: Dr. Szathmáry Balázs – IME IX. Infokomm. Konf. előadás slide

Dr. Nagy Sándor előadásában az OVSZ transfúziológiai rendszerét és annak a kórházi informatikai rendszerekhez illesztését mutatta be. Hangsúlyozta a vérkészítmények

szigorú, uniós szabályozás szerinti kezelését, és ebből adódóan a papír alapú dokumentációk kiváltásának fontosságát, melyet az OVSZ maga is támogat a Trace Line rendszer illesztési lehetőségével. Kiemelte, hogy az egyes kórházakban milyen különböző módon oldják meg a hozzáféréseket, az információk elektronikus áramlását, a transzfúzió adminisztrálását.

Az előadásblokk végén a krónikus állapotok gondozásának informatikai támogatási lehetőségeiről tartott egy érdekes előadást a Pannon Egyetem részéről **Dr. Kósa István**. Mivel az egészségügyi költségek meghatározó részét napjainkra a krónikus betegségek gondozása emésztí fel, ezért az intelligens infokommunikációs megoldásoknak nagy jelentősége van. A helyzetkép bemutatása után előadásában bemutatta az ismert kezelési algoritmusokat. A kardiometabolikus és a diabetes betegségek kezelése jól algoritmizálható és így a telemedicina segítségével lehetővé vált az otthoni, távfelügyeleti gondozási rendszer megvalósítása. (3. ábra) Az intelligens egészségügyi rendszerek megvalósítási előnyeinek bemutatásával zárult a prezentáció.

3. ábra
Az intelligens egészségügyi rendszerek legfontosabb 4 új eleme
Forrás: Dr. Kósa István – IME IX. Infokomm. Konf. előadás slide

7. ELŐADÁSBLOKK: INTÉZMÉNYKÖZI-, ORVOSOK KÖZÖTTI, ÉS ORVOS-BETEG KÖZÖTTI ADATKÖMUNIKÁCIÓ

Ebben az előadásblokkban az előadók a felhasználói és a fejlesztői oldal szemszögéből elemezték az eHealth mindennapi gyakorlatát.

A szekció első előadásában „Digitális patológiai osztály kórházi környezetben” címmel adott tájékoztatást **Dr. Gombás Pál**, a Szent Borbála Kórház Patológiai Osztályán a mindennapi gyakorlatban használt szakértői rendszerről és videó bejátszásokkal mutatta be az alkalmazott infokommunikációs rendszert. Ismertetőjében kiemelte, hogy az információ-technológia (IT) szerepe a rutin diagnosztikus patológiában alapjaiban változott meg az elmúlt két évtized alatt.

A digitális kórszövettani diagnosztika technológiája több részletben is megváltoztatja a rutin patológiai tevékenység döntéshozatali, adatkezelési tevékenységét. A létszámmal küzdő részlegek számára biztonságosabb háttér-környezetet biztosít, a betegellátás progresszivitásában strukturális szereppel bír.

2010 ősztől egy nagy tárolókapacitású metszetszerver, a CaseCenter szerver-szoftverrel működik, ami az elektronikus metszetek archiválását, karbantartását, rendszerezését, visszakereshetőségét és azok távoli partnerekkel történő konzultációját biztosítja. Telepatológiai konzultációkat indítottak, melyben jelenleg két egyetemi, egy országos intézeti, három megyei kórházi, egy kiskórházi szakintézmény mellett írországi laboratórium is részt vesz. Tapasztalataik szerint a komplex digitális rendszerek összekapcsolódása, kiegészítve azt az internet információs felszínével, a napi döntéshozatal tartalmát, sebességét, pontosságát, aktualitását egyaránt segíti.

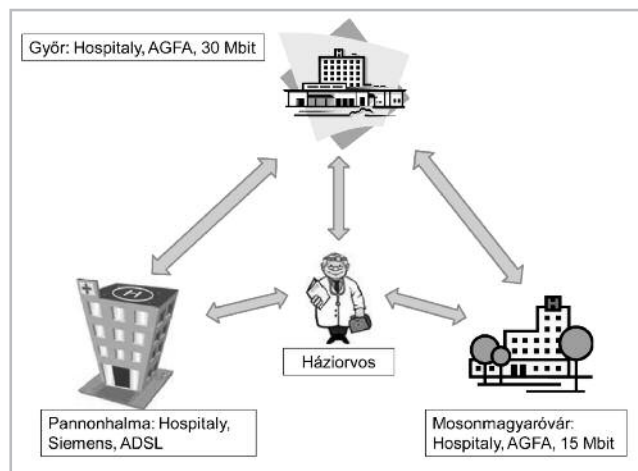
Dr. Torgyik Pál, a Szent János Kórház a közelmúltban kinevezett orvosigazgatója „Egy klinikus igényei az eHealth fejlesztésekben” címmel tartott előadásában kihangsúlyozta, mielőbb szükség van egy egységes betegdokumentációs modell kidolgozására, amely akár az emberi életút betegdokumentációs modellje is lehetne. A modellben a strukturált elektronikus betegkórlap (ERP) szerkezetét és a standard adattartalmakat kell rögzíteni. Mivel minden orvos/nővér és beteg találkozás felfűzhető egy betegdokumentációs vezérfonalra, ezért célszerűen ezen végighaladva mutatta be a gyakorlatban jelentkező felhasználói igényeket.

Végezetül hangsúlyozta: „Kezdjünk el együtt gondolkodni!” az IT szakemberek és az orvosok/ápolók összefogásával. Összegzésként meghatározott a „klinikusok” nevében egy Feladatgyűjteményt, amely sorvezetője lehetne egy, a gyakorlatban jól használható eHealth dokumentációs fejlesztésnek.

Egy új, informatikai közműnek is nevezhető, intézményközi informatikai rendszerfejlesztéséről számolt be előadásában **Náray Gábor**, a PAN-Infom Kft vezetője. Előadásában tételesen felsorolta az informatikai megoldás-szállítók felmérése alapján az egészségügyi ellátás felhasználói igényeit, majd ismertette a fejlesztési célokat, illetve a megoldást jelentő HISCOM (Hospital Information Systems COMmunication) rendszert.

Részletesen kitért a HISCOM technológia alkalmazási lehetőségeire és a felhasználói célcsoportok bemutatására. Kijelentette, hogy az egészségügyi ellátási adatok megosztásához és felhasználásához mielőbb szükség van egy informatikai kommunikációs közmű kiépítésére. Végezetül beszámolt az eHealth stratégia szellemében 2009-ben meghirdetett HISCOM GOP-1.2.1-08-2009-0002 projekt előrehaladásáról, elért sikereiről.

Győr-Moson-Sopron megyében két kórház, egy szakrendelő és a háziorvos kommunikációs együttműködésének gyakorlati tapasztalatairól adott tájékoztatást Dr. Skaliczky Zoltán helyett **Páli Tamás**, a Petz Aladár Kórház informatikusa (4. ábra).

4. ábra
Kommunikációs kapcsolat
Forrás: Páli Tamás – IME IX. Infokomm. Konf. előadás slide

Előadásában bemutatta a jelenlegi informatikai megoldásokat, a használat tapasztalatait, illetve a felmerült problémákat és azok okait. Kitért a komplex megyei ellátó struktúra kiépítésének koncepciójára és a megvalósuló funkciókra. Felvázolta, hogy a Semmelweis Tervhez hogyan, milyen fejlesztési elképzelésekkel kívánnak kapcsolódni.

**KEREKASZTAL VITA:
BETEGADATOK VÉDELME AZ eHEALTH
GYAKORLATÁBAN: MEDDIG FONTOS – HONNAN
HASZNOS?**

A Konferencia második napja is egy nagyon izgalmas témát körbejáró kerekasztal vitával zárult, aminek moderátora **Weltner János**, az IME Szerkesztőbizottságának tagja volt, résztvevői pedig a szakma alábbi, neves képviselői

- **Dr. Majtényi László** alkotmányjogász;
- **Gaidosch Tamás** KPMG partner;
- **Dr. Horváth Lajos**, Budai Irgalmasrendi Kórház;
- **Dr. Tóth Árpád**, Magyar Kórházszövetség;
- **Fábián Kálmán**, ISH Informatika Kft.;
- **Dr. Pásztélyi Zsolt**, Medicina 2000, IME Szerkesztői bizottság;
- **Szathmáry Balázs**, Oracle

A felvezető, vitaindító előadást **Dr. Majtényi László**, volt adatvédelmi ombudsman tartotta „A betegek személyiségi adatainak jogvédelme kontra hatékony egészségügy” címmel.

Ismertetőjében azt elemezte, hogy alkotmányossági szinten az ember személyes méltóságához való jogában a személyes adatok védelme erősebb jognak számít-e, mint az egészséghez való jog.

Szintén vitaindítóként hangzott el **Gaidosch Tamás** ismertetője a KPMG képviselőjében, aki az egészségügyi adatvédelem és adatbiztonság fontosságát és a megoldási módszerek technikai lehetőségeit mutatta be.

Weltner János moderátor az alábbi körkérdések megválaszolását kérte a résztvevőktől:

- Jelenleg milyen mértékű biztonságban vannak a papíron, valamint az elektronikusan tárolt betegadatok az egészségügyi szolgáltatóknál, illetve OEP-nél ?
- A betegek mennyire érzékenyek, mennyire tartják fontosnak, hogy külön, írásos nyilatkozatokat tegyenek a saját adataik kezeléséről? Értik-e a nyilatkozatot?
- Az orvosi ellátásban mennyire fontos ismerni a betegek máshol történt korábbi kezelésének, leleteinek adatait? Hozható-e jó döntés az adatok egy részének hiányában? Ilyenkor kié a felelősség? Kell-e nyilatkozatni a beteget arról, hogy adatai egy részét titokban akarja tartani?
- Az IKIR elterjedésének megfiúslását milyen mértékben befolyásolta az adatok kezelésének jogszabályi szigorúsága?
- A jogszabályokban milyen mélységig kell szabályozni a beteg adatok védelmét, az adatkezelés biztonságát? A beteg gyógyításának szempontjából meddig fontos és honnan hasznos a betegadatok védelme, illetve hozzáférhetősége a szolgáltató számára?
- Várható- és hasznos-e, hogy a betegek a saját kezükbe vegyék a róluk elektronikusan keletkezett egészségügyi dokumentumok, adatok, tárolását, kezelését?

A kerekasztal vitába a közönség is bekapcsolódott és egy nagyon izgalmas beszélgetés, és a különböző szempontú megközelítések miatt egy pattogó kérdés-felelek alakult ki, amelybe – az időközben megérkező – Dr. Szócska Miklós államtitkár úr is bekapcsolódott.

A több mint két órás kerekasztal végén érezhetővé vált az a „nyomás”, hogy a betegjogok védelmének jelenlegi szabályozásán változtatni kell. Mivel az internetes technológiák lehetőségei miatt az élet amúgy is túlhaladt bizonyos előírásokon, így ezeket éppen a betegek költséghatékony gyógyítása érdekében már a közeljövőben is kevésbé mereven szabad csak alkalmazni.

**8. ELŐADÁSBLOKK:
BESZÁMOLÓ AZ UNIÓS MINISZTERI TALÁLKOZÓRÓL**

Szócska Miklós államtitkár úr az európai egészségügyi miniszterek tanácskozásáról és annak tanulságairól tartott egy összefoglaló ismertetést. Kiemelte, hogy az eHealth területen fontos döntések születtek, amelyek komoly kihívást jelentenek a hazai infokommunikációs szakma számára is. (Az uniós miniszteri találkozó részletes témáiról és az eHealth Week 2011 konferenciáról részletes beszámoló található az IME előző, 2011. májusi lapszámában.)

Az IME X. Országos Egészségügyi Infokommunikációs Konferenciája elérte az eredeti célkitűzését, nevezetesen: több oldalról is bemutatni az informatikai szakma előtt álló 2011. évi infokommunikációs kihívásokat, az ágazati fejlesztések jövőképét, áttekintést adva a K+F+I tevékenységről, a legújabb kutatás-fejlesztési irányokról, valamint az elindított projektek informatikai lehetőségeiről.

Összeállította:
Dévényi Dömötör
Infokommunikációs rovatvezető